

TALOUSARVIOALOITE 857/2004 vp

Määrärahan osoittaminen arboretumien ylläpitoon

Eduskunnalle

Suomessa on 30—40 merkittävää arboretumia eli kokeellista puu- ja pensaslajikepuistoa. Näillä on suuri taloudellinen ja ympäristöllinen merkitys tutkittaessa eri lajikkeiden elinmahdollisuuksia. Merkitys vain korostuu entisestään mahdollisten ilmastollisten muutosten yhteydessä. Osalla arboretumeista on ollut myös tärkeä tieteellinen merkitys puu- ja pensaslajikkeiden jalostustyössä.

Arboretumit ovat osa kansallisia arvopuistojamme ja vastaavat luonnonsuojelualueita ja kansallispuistoja. Tätä ei kuitenkaan valtiolta eivätkä kunnatkaan ole ottaneet huomioon. Yksityisistä arboretumeista vain Mustilan arboretum saa pienen valtionavun eli 51 000 euroa. Summa on kuitenkin sillekin riittämätön, kun otetaan huomioon sen kansallinen ja kansainvälinen merkitys.

Merkittäviä muita yksityisiä arboretumeita ovat mm. Karjalohjan Tammiston, Oriveden Hörtsänän, Kustavin Sarvilinnan, Nuutajärven kartanon ja Limingan arboretumit.

Monia arboretumeita uhkaa rappeutuminen, vaikka niitä kunnostetaan talkootyöllä, koska ne eivät tuota omistajilleen lainkaan. Esimerkiksi maailmankuulun kemistin Gustav Kompan Karjalohjalle perustamassa Tammiston arboretumissa oli aikoinaan 700 puuvartista lajiketta ja 2 000

kasvilajiketta yhteensä. Hän lahjoitti sen testamentillaan Turun yliopistolle, joka ei ottanut sitä vastaan, vaan katsoi sen taloudelliseksi rasitukseksi. Nyt arboretumissa on jäljellä enää 235 puuvartista lajiketta.

Suomen Dendrologinen seura julkaisi vastikään Suomen arboretumeista (Suomen Puulajipuistot) ensimmäisen teoksen, joka sisältää kuvauksia 80 kohteesta. Uudenmaan liitto puolestaan kartoitti oman alueensa arboretumit ja arvopuistot. Nämä kartoitukset tarjoavat hyvät lähtökohdat arboretumpolitiikan kehittämiseksi ja rahoituksen turvaamiselle. Suomen Dendrologinen seura voisi olla myös lausunnonantajana tuen suuntaamisessa siten kuin esim. Suomen Kotiseutuliitto antaa vastaavia lausuntoja mm. seurojentalojen kunnostusavustusten jaossa.

Vahingollisen kehityksen estämiseksi esitämme arboretumeille kohdennettavan määrärahan korottamista, josta puolet kohdennettaisiin Mustilan arboretumiin, joka samalla nimettäisiin Kansallisarboretumiksi.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2005 talousarvioon momentille 30.60.50 lisäyksenä 350 000 euroa arboretumien ylläpitoon.

TAA 857/2004 vp — Ilkka Taipale /sd

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2004

Ilkka Taipale /sd